

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ Π. ΣΤΡΗΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΛΟΓΟΛΟΓΙΑ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912-13

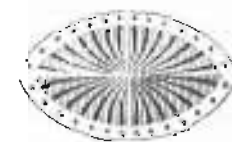

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1913

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ Π. ΣΤΡΗΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912-13

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ
ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧ. ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

1913

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΣ ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ
ΓΕΡΜΑΝΟΥ Π. ΣΤΡΗΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ
ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1912--13

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Σταθαιώτατοι Ίερόρχαι,
Φιλόμοι δος Όμύγνοι,

Εύλογητός ὁ Θεός καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς ἐν πάσῃ εὐλογία πνευματικῇ καὶ καταξιώσας ὅπως τὸ περίσσεμον τοῦτο τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἀγλαΐσμα, ἡ Ἱ. Θεολογικὴ Σχολή, αἰσίως καὶ ἀπροσκόπτως καὶ αὐθιγῶς τὸν ἐνιαύσιον αὐτῆς δόλιχον διανύσασα καταντήσῃ εἰς τὴν εἴσημον ταύτην τοῦ πνευματικοῦ αὐτῆς ἀμητοῦ καὶ τῶν ἐνθρονῶν ὤραν.

Ἡρξάμεθα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πρὸς Αὐτὸν ἀφειλομένου αἴνου καὶ τῆς εὐχαριστίας οὐχὶ ἀπλῶς τῇ προφητικῇ στοιχοῦντες φωνῇ τῇ κελευούσῃ «ἀπὸ Θεοῦ ἄρχεσθαι» καὶ ὅτι «πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθεν», ἀλλὰ καὶ διότι εἴπερ ποτε καὶ ἄλλοτε κατὰ τὸ διαρροῦσαν ἔτος ἡ ἡμετέρα Σχολή ἠσθάνθη ἐγγίζουσαν αὐτῇ τὴν κραταιὰν τοῦ Ὑψίστου δεξιάν. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀπαισίας τῶν ὀπλων κλαγγῆς, ἣτις μυχιαίτατα ἐδόνει πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν μετ' ἀγωνίας παρακολουθοῦσαν τὴν ἐξέλιξιν τοῦ φοβεροῦ δράματος, ὅπερ ὄνειροπόλησαν οἱ αἰῶνες, ἐν τῇ

δίγη τῶν συμφορῶν καὶ τῶν φρικαλεοτήτων, ἃς ὁ αἰπὺς καὶ ὀλοὸς Ἄρης ἐξαπέλυσε κατὰ παντὸς ὅ,τι ὁμόφυλον καὶ ὁμόδοξον ἀνατρέπων, καθαιρῶν ἢ ἐκ θεμελίων σαλεύων ἄστεα καὶ ἰδρύματα καὶ συστήματα αἰωνόβια, ἢ ὑπὸ τὴν ἄμαχον προστασίαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ τελοῦσα καὶ εἰς τὴν διακονίαν τῆς ἀκαταλύτου αὐτοῦ Ἐκκλησίας ὑπουργοῦσα Θεολογικὴ Σχολή, πάσης προσβολῆς καὶ ἐπηρείας ἀνωτέρα ἐξηκολούθησε τὸ ὄσιον καὶ ἐθνωφελὲς αὐτῆς ἔργον. Καὶ ἔτι πρὸς. Ὡς ἐν τῷ πυρὶ δοκιμάζεται ὁ χρυσός, οὕτως ὁ τραγικὸς ἀγὼν, εἰς ὃν καθηκόντως ἀπεδύθη καὶ τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν ἔθνος, ἀπετέλεσε τὸ παγκόσμιον ἅμα στάδιον, ἐν ᾧ παρὰ τοὺς δαφνοστεφεῖς στρατηλάτας καὶ δορυκτῆτορας ἀνεδείχθησαν αἱ γνησίως ἑλληνικαὶ καὶ χριστιανικαὶ ἀρεταί, ἡ θερμὴ καὶ πεφωτισμένη φιλοπατρία, ἡ ὑπερβωμῶν καὶ ἐστιῶν ἀτρόμητος ἐθειλοθυσία καὶ ἡ ὑπεράνω πάσης ἐθνικῆς καὶ θρησκευτικῆς διακρίσεως ζῶσα πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη πλειάδος ὅλης ἀνωτέρων τῆς Ἐκκλησίας λειτουργῶν. Τίς ὅμως τῶν ἐνταῦθα παρόντων ἀγνοεῖ, ὅτι οἱ γενναῖοι οὗτοι τῶν ἐθνικῶν δικαίων φρουροὶ καὶ ἀμύντορες καὶ τοῦ ἀληθοῦς ποιμένος τὰ φωτεινὰ ὑποδείγματα, ἐφ' οἷς δικαίως σεμνύνεται ἡ πρεσβυγενὴς τῆς Ἐφῶς Ἐκκλησία, πολλαχόθεν ἐπισπωμένη διαπύρους καὶ συγκινητικὰς τῶν χαρίτων τὰς ὁμολογίας, τυγχάνουσι τέκνα προσφιλεῖ καὶ τετιμημένα τῆς Ἰσα μητρὶ φιλησάσης τε καὶ γαλουχησάσης αὐτοὺς πνευματικῆς ταύτης τιθηνοῦ, τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς; Καὶ γινώσκων τις τοῦτο δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ τῇ ποτνίᾳ ταύτῃ μητρὶ τὴν δικαίαν καύχησιν, ὅτι τοιούτων τέκνων ἠξιώθη νὰ ἀποβῇ ἀγαθὴ κουροτρόφος καὶ τὸ εὐλόγον θάρρος, ὅπως πρὶν ἢ ἀψηφῆται τοῦ κυρίου αὐτῆς ἔργου δημοσία τε καὶ ἐν οὕτω πληθούσῃ ὁμηγύρῃ πρῶτον ἀναφέρῃ τὴν δόξαν αὐτῆς

καὶ τὴν εὐχαριστίαν τῷ δεδοξαμένῳ καὶ μόνῳ θαυμαστῷ Θεῷ; Καὶ ἀναλογιζόμενός τις τοὺς στενοὺς, δι' ὧν καὶ νῦν μετ' αὐτῶν συνδέεται, δεσμοὺς δὲν θὰ συγχωρήσῃ αὐτῇ, ὅπως καὶ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τούτου καὶ πλήρους ἀναμνήσεων λόφου τῆς νέας Σιών ἐγκάρδιον ἀπευθύνη χαιρετισμὸν πρὸς τε τοὺς ἐγγὺς καὶ τοὺς μακράν, ὅσοι ἔργῳ τιμῶσι καὶ ὑπερυψοῦσι τὸ ὄνομα αὐτῆς προσφωνοῦσα μετὰ τοῦ Ἀποστόλου «Ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ» (Ἐφ. 6, 10) καὶ αὐτίς· «Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάντοτε. Πάλιν ἔρω χαίρετε. Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνωσθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις»; (Φιλιπ. 4, 4).

Χωροῦντες ἤδη μετὰ τὴν ἀπότισιν τῆς ἱερᾶς ταύτης ὀφειλῆς ἐπὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ οἰχόμενον σχολικὸν ἔτος δὲν θὰ παρεκκλίνωμεν τῆς ἀρχῆθεν ὑφ' ἡμῶν χαραχθείσης ὁδοῦ, ὅπως ἀνασκοποῦντες τὸ τετελεσμένον ὑποδεικνύωμεν ἅμα καὶ τὸ δεόν γενέσθαι ἐν ἐκάστῳ τῶν ἀνασκοπούμενων σημείων πρὸς τὴν περαιτέρω προαγωγὴν καὶ πρόδοον τῆς τροφοῦ Σχολῆς. Διότι φρονοῦ. ἐν, ὅτι διὰ τῆς δημοσίας ἐνώπιον τῶν θέσει κεκλημένων αὐτῆς προστατῶν, τῆς Ὑμετέρας δηλονότι σεπτῆς καὶ θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν σεβασμίας τῶν ἀρχιερέων χορείας γινομένης ἐξαγγελίας δὲν ἀνακουφίζεται ἀπλῶς ὡς ἐν πάσῃ ἐξαγορεύσει ὁ λαλῶν, ἀλλὰ καὶ παρέχεται ἡ μοναδικὴ ἴσως εὐκαιρία ἐκείνοις, οἷς παράκειται τὸ δύνασθαι, ὅπως συνδέοντες ἐκείνῳ καὶ τὴν ἀσφαλῆ καὶ ἀπροσποίητον τοῦ πρακτέου γῶσιν κινηθῶσιν εἰς ἀνάλογον ἐνέργειαν. Ἐντεῦθεν καὶ συγγνώμη πάντως ἔσται τῷ λέγοντι, ἂν ἐκτιθέμενος τὴν ὅλην ἐν τῷ παρελθόντι δολιχοδρομίαν τῆς Σχολῆς μὴ δυνηθῇ νὰ προσμετρήσῃ τὸν λόγον κατὰ πάντα πρὸς τὸ τῆς κλη-

ψύδρας ὕδωρ, ὅπερ τυγχάνει ἡ ἡμετέρα εὐμένεια καὶ φιληκοῖα.

*

Εἰς ἕξ πρὸς ταῖς τεσσαράκοντα ἀνῆλθον αἱ κατὰ τὸν παρελθόντα Αὐγουστον ὑποβλήθεισαι αἰτήσεις τῶν ἀπὸ πάσης γῆς ἑλληνικῆς προσελθόντων ὅπως μαθητεύσωσιν ἐν τῇ ἱερᾷ Θεολογικῇ Σχολῇ! Τίς ὁ λόγος τῆς πληθύος ταύτης, ἣτις ἀνά πᾶν ἔτος πολιορκεῖ τὰς πύλας αὐτῆς; Πόσον ἀληθὲς εὐοίωνον σύμπτωμα τῆς καταστάσεως τοῦ θρησκευτικοῦ παρ' ἡμῖν αἰσθημάτων θὰ ἡδύνατο νὰ ἐκκληφθῆ ἢ καταπλήσσουσα αὕτη συρροή, ἂν ἐλατήριον τῆς μεγίστης ταύτης κινήσεως ἐτίγγανεν ὁ ἀγνὸς μόνον θρησκευτικὸς ζήλος ὅπως ὑπουργήσῃ εἰς τὸν σκοπὸν καὶ τὴν δόξαν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας! Τίς ὅμως σεβόμενος τὴν ἀλήθειαν θὰ τολμήσῃ ποτὲ νὰ ἰσχυρισθῆ τοῦτο καὶ περὶ τοῦ δεκάτου ἔτι τῶν προσερχομένων; Μακρὰ παρατήρησις καὶ πείρα βεβαιοῖ, ὅτι τοὺς μὲν τούτων ὤθησε πρὸς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν ὁ ὑστερόβουλος πόθος τῶν οἰκείων πρὸς ἑξασφάλισιν προῖκα μὲν παιδείσεως ἐν τῷ νῦν, λιπαροῦ δὲ καὶ οἰκογενειακῶς προσοδοφόρου σταδίου ἐν τῷ μέλλοντι, τοὺς δὲ ὠδήγησε πρὸς αὐτὴν ἡ ἀλλαγὴ ἀδαπάνως μὴ δαναμένη νὰ σβεσθῆ δίψα, οὐχὶ θρησκευτικῆς, ἀλλὰ πάσης καθόλου παιδείας, ὅτι ἕτεροι κατέφυγον πρὸς αὐτὴν ὡς πρὸς ἀκύμαντον λιμένα ζωῆς καὶ σωτηρίας, ἀφοῦ πρότερον ἄλλων σταδίων ἀψάμενοι ὠκλασαν, ἔνιοι δὲ — καὶ δὴ ἐν τοῖς ἔσχατοις τούτοις χρόνοις — καὶ ὅπως περιβληθῶσι τὸ μέλαν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἔνδυμα ἀντὶ τοῦ στρατιωτικοῦ ἀμπεχόνου, εἰς ὃ θὰ ἐκάλει αὐτοὺς μετ' ὀλίγον ἢ φωνὴ τῆς πολιτείας. . . . Δὲν ἀξιῶ, ὅτι διὰ τούτων ἀπηρτίθησα πάντα τὰ ἐλατήρια, ὑφ' ὧν κινούμενοι προσέρχονται οἱ ὑποψήφιοι τρόφιμοι τῆς Θεολ. Σχολῆς, οὐδ' εἶνε καὶ ἄλ-

λως εἰχερῆς ἢ ἀναζητήσις καὶ πάντοτε ἀσφαλὴς ἢ ἀνεύρεσις αὐτῶν ἐν τῇ πολυσχιδεῖ καὶ δυσδιαγνώστῳ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ. Κατέλεξα ὁμως ταῦτα, ἵνα θίξω τὸ σημεῖον ἀκριβῶς, εἰς ὃ ἀνύστακτος δέον νὰ στραφῆ ἡ προσοχὴ πάντων ἐκείνων, ὅσοι κήδονται τοῦ μέλλοντος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ποιθοῦσι νὰ βλέπωσιν ἐν ταῖς τάξεσι τῆς Ἱεραρχίας ἄνδρας συνενοῦντας ἀκράδαντον ἀφοσίωσιν πρὸς τὰ ἰδεώδη τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους μετ' ἡθους κοσμίου καὶ ἀνεπιλήπτου. Καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο εἶνε ἡ διαλογὴ τῶν εἰς τὴν Θεολογ. Σχολὴν ἀποστελλομένων. Τίς θὰ ἀναλάβῃ τὸ θεοφιλὲς καὶ ἔθνοσωτήριον τοῦτο ἔργον; Καὶ τίς ἄλλος, ἀλλ' ἢ ἐκεῖνοι, οἵτινες θεόθεν ὀρισθέντες κυβερνῆται οὐ μόνον τῆς λαχούσης αὐτῆς ποιμένης, ἀλλ' ἐν τῷ μέρει αὐτῶν καὶ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας, ὀφείλουσι κατὰ καθῆκον νὰ προνοῶσι πρώτιστα μὲν περὶ τοῦ παρόντος, ἀλλ' οὐχ ἤττον καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος αὐτῆς; Καὶ δὲν δύναται μὲν τις νὰ ἀπαιτῆ παρ' αὐτῶν, ὡς ἔχουσι νῦν μάλιστα τὰ πράγματα παρ' ἡμῖν, τὴν ἀνάληψιν καὶ ὑλικῶν ὑποχρεώσεων ἐναντι τῶν μελλόντων τῆς Σχολῆς τροφίμων — καίτοι καὶ ἡ δυσχέρεια αὕτη δὲν εἶνε ὅλως ἀνυπερβλήτος, ὑπεκκαιομένου καταλλήλως τοῦ ζήλου εὐπορουσῶν ἴσως κοινοτήτων, ἐξ ὧν οὗτοι ὀρμῶνται ἢ ἐκπαιδευτικῶν καὶ κοινωφελῶν συλλόγων καὶ ἀδελφοτήτων — ἀλλ' ἔργον αὐτῶν κυρίως τυγχάνει ἡ ἐκλογὴ καὶ εἰς τὴν Σχολὴν ἀποστολὴ νέων πεπροικισμένων δι' ὅλων ἐκείνων τῶν προσόντων, ὅσα μέλλουσι νὰ ἀναδείξωσιν αὐτοὺς ἐξ ἴσου ἀρίστους μαθητάς καὶ εὐέλπιδας τῆς Ἐκκλησίας λευίτας. *Οταν δὲ πρὸς τὴν ὁμόφωνον καὶ πεφωτισμένην ταύτην ἐνέργειαν συνδυασθῆ καὶ εὐρυτέρα τις δικαιοδοσία τῶν πεπιστευμένων τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς Σχολῆς τοῦ ἀποκόπτειν τὰ ξηρὰ καὶ ἄκαρπα μέλη ἐν καιρῷ καὶ

ἐπακολουθήσῃ ἢ περισκεμμένη ἔρευνα καὶ ὁ εἰς τὰ ὑπατά τῆς Ἐκκλησίας ἀξιώματα προβιβασιῶς μόνον τῶν παρεχόντων ἀσφαλῆ ἐκ τοῦ παρελθόντος τὰ ἐχέγγυα τῆς ἐν αὐτοῖς εὐδοκίμησεως, τότε μόνον ἐξυγιαζόμενον τὸ ὅλον τῆς ἱεραρχίας σῶμα θὰ παύσῃ παρέχον διὰ τινων τῶν μελῶν αὐτοῦ ὕλην εἰς δεκαρολόγια ἀναγνώσματα Ἄλλ' ἐπανέλθωμεν ἐκεῖσε ὅθεν ἐξέβημεν. Ἐκ τῶν αἰτησαμένων 46 μετὰ τὴν ὑπὸ ἐπιτροπῆς ἐξ ἰατρῶν γενομένην ἐπισταμένην ἰατρικὴν αὐτῶν ἐξέτασιν ὑπέστησαν ἐπιτυχῶς τὴν πρὸ τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου δοκιμασίαν καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ τρεισκαίδεκα ἐν ὅλῳ. Τούτων εἰς, ὁ διάκονος Νικηφόρος Ζαβορδηνός, ἀπόφοιτος τοῦ Γυμνασίου Κοζάνης κατετάχθη εἰς τὴν Δ' τάξιν, ἕτερος, ὁ διάκονος Γεράσιμος Στρουμπάκης ἐξ Ἡρακλείου τῆς Κρήτης, ἀπόφοιτος ἰδιωτικοῦ αὐτόθι λυκείου κατετάχθη εἰς τὴν Γ' καὶ οἱ λοιποὶ 11 ἀπετέλεσαν τὴν πρώτην τῆς Σχολῆς τάξιν, ἦτοι ὁ Δημήτριος Σηρόνιας ἐκ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κων(π)όλεως, ὁ Ἰωάννης Π' Σωτηρίου ἐκ Καλαμπάκας, ὁ Ἰορδάνης Χ' Χρήστου ἐξ Ἀσάκιοι τῆς Νικαίας, ὁ Νικόλαος Παπαδόπουλος ἐκ Συγῆς τῆς Προύσης, ὁ Βασίλειος Κωνσταντινίδης, Κύπριος, ὁ Βασίλειος Ἰωαννίδης ἐκ Πρεμετῆς τῆς ἐπαρχίας Κορυθαῖας, ὁ Μάξιμος Βαπορτζῆς ἐκ Σινώπης τῆς ἐπαρχίας Ἀμασειας, ὁ Μιχαὴλ Ρόκης καὶ ὁ Χαραλάμπης Τσίτος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως, ὁ Ἀθανάσιος Δεβετζάκης ἐκ Χάλκης τῆς ἐπαρχίας Χαλκηδόνος καὶ ὁ Ἀγαθάγγελος Ἀγαθαγγελίδης ἐκ τῆς Ἱ. Μονῆς Περιστερώτα. Εἰς τούτους ἂν προστεθῶσι καὶ οἱ ἤδη ἐγγεγραμμένοι ἐν τῷ μητρώῳ τῆς Σχολῆς 69 μαθηταὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν, ἀρχομένου τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους ἀνῆλθε μὲν εἰς 82, ἐφοίτησαν ὅμως πράγματι 80, ἐνὸς, τοῦ μαθητοῦ τῆς Δ' τάξεως Στεφάνου Βασιλείου,

ὑποτρόφου τῆς Ἱ. Μονῆς τοῦ Σινᾶ, ἐθελοκάρως ἀποχωρήσαντος ἐξ ἀρχῆς διὰ στασιμότητα ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ συναφδὰ τῷ Νόμῳ τῆς Σχολῆς, ἑτέρου δὲ, τοῦ μαθητοῦ τῆς Ε' τάξεως Κωνσταντίνου Παπαδημητρίου, ἀποσχόντος μαθημάτων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο διὰ λόγους ὑγείας. Κατὰ τάξεις δὲ οἱ μαθηταὶ οὗτοι ἀνῆκον 11 εἰς τὴν Ζ', 11 εἰς τὴν ΣΤ', 11 εἰς τὴν Ε" 14 εἰς τὴν Δ', 13 εἰς τὴν Γ', 9 εἰς τὴν Β' καὶ 11 εἰς τὴν Α'. Οὕτω κατὰ τὸ διανυθὲν ἔτος ἡ ἡμετέρα Σχολὴ οὐ μόνον ἔφθασεν, ἀλλὰ καὶ ὑπερῆκόντισε τὸ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ αὐτῆς προβλεπόμενον ἔσχατον ὄριον τοῦ ἀριθμοῦ μαθητῶν, καίτοι αἱ τε ἐπ' ἔσχατον ἰδίᾳ εἰσαχθεῖσαι ἔξεις καὶ αἱ περὶ μελλούσης ἀποκαταστάσεως αὐτῶν προβλέψεις ἐπιγόντως συνιστῶσι τὸν περιορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ, ἂν μὴ θέλωμεν πολλαπλασιαζόντες τοὺς θεοειθήρας νὰ ἴδωμεν καὶ ἐν τῷ κύκλῳ τῆς Ἱεραρχίας κατισχύουσαν τὴν ἀρχήν: homo homini iuris. Λέγων δ' ἔξεις νεωτερικὰς ὑπαινίσσομαι μόνην τὴν ἄδειαν, ὅπως καὶ ἀπόφοιτοὶ ἄλλων ἰσοδυνάμων θεολογικῶν Σχολῶν μετ' ἐπιτυχῆ διάλεξιν πρὸ τοῦ συλλόγου τῶν θεολόγων καθηγητῶν ἐγγράφονται ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν δι' ἀρχιερατείαν ἐκλεξιμῶν, περὶ ἧς πολλὰ πέρυσιν ἐλέχθησαν ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης, διότι ἀδυνατῶ καὶ νὰ φαντασθῶ, ὅτι καὶ πάντῃ θεολογίας ἀμήτοι, ἵνα μὴ εἶπω καὶ πάσης ἐγκυκλίου παιδεύσεως ἄμοιροι, θὰ ἐπιτύχωσι νὰ ἀναρριχηθῶσιν ἐπὶ τὴν ὑψηλὴν τῆς ἀρχιερωσύνης σκοπιὰν ψηφίζόμενοι ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἀποτελουμένης καθ' ὀλοκληρίαν ἐξ ἀποφοίτων τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, ὧν δύο καὶ καθηγητικὰς αὐτῆς ἔδρας ἐκόσμησαν ἢ καὶ διηύθυναν αὐτήν. Ὅ,τι δὲ εἰς τὰς μελλοντικὰς ἀφορᾶ προόψεις, ὅσον καὶ ἂν αὐταὶ τό γε νῦν ἔνεκα τοῦ ἀκαθορίστου τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων τυγχάνουσι ζοφεραὶ

καὶ δυσοίονοι δι' ἐλπίδος ἔχομεν, ὅτι δὲν θὰ πραγματωθῶσι, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς δημοσίας καὶ πανηγυρικῆς ἀναγνωρίσεως καὶ ἐκτιμήσεως τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς ὑπὸ ἐπαϊόντων καὶ σημαινόντων κύκλων.

Μεταβαίνοντες δὲ εἰς τὴν ἐκθεσιν τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποκρίνωμεν τὴν λύπην ἡμῶν, ὅτι αὕτη δὲν ἀνταπεκρίθη τελείως πρὸς τε τοὺς ἡμετέρους πόθους καὶ τὰς ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Ἐφορίας καταβαλλομένας φροντίδας περὶ βελτιώσεως καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω διασφραθίσεως τῶν ἀφορούντων εἰς τὴν διαίταν τῆς Σχολῆς. Ταῦτα λέγοντος ὑπ' ὄψιν ἔχομεν οὐχὶ τὸν ἄωρον καὶ ἀδόκητον ἴνατον τοῦ ἀτυχοῦς μαθητοῦ τῆς Δ' τάξεως Ἰωάννου Κατσαρίδου, ὅστις εἰ καὶ πύρρω αὐτῆς ἐπισυμβὰς ἔπληξε καὶ συνεκίνησε τὴν Σχολὴν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, οὐδὲ τὴν διὰ στηθικὴν πάθεισιν ἐπιβληθεῖσαν ἀποχώρησιν ἐκ τῆς Σχολῆς τοῦ μαθητοῦ τῆς 5' τάξεως Τιμοθέου Εὐαγγελινίδου, ἀλλὰ πρὸ παντὸς τὴν ἀσθενικὴν καὶ ἐπισηφελῆ τῆς ὑγείας θέσιν πολλῶν ἐκ τῶν μαθητῶν. Διαρευνῶντες καὶ ἄλλοτε ἐνταῦθα τὰ ποικίλα αἴτια, ἐξ ὧν προκύπτει ἡ νοσηρὰ αὕτη κατάστασις παρὰ μαθηταῖς βιοῦσιν ὑπὸ τοὺς ἀρίστους ἐξωτερικῶς ὑγιεινοὺς ὕρους καὶ ἐν οὕτως εὐκραεστάτῳ περιβάλλοντι, ὁμολογήσαμεν μὲν ὡς τοιαῦτα τὴν τε πνευματικὴν ὑπερκόπωσιν ἐνεκα τῆς συσσωρευσεως πολλῶν καὶ ποικίλων μαθημάτων, ἰδίᾳ ἐν ταῖς μέσαις τῆς Σχολῆς τάξεσι, καὶ τοῦ μονοτόνου βίου τὸ ἄχαρι καὶ προσκορὲς καὶ τὰς ἀστηρὰς καὶ παρατεταμένας νηστείας μάλιστα ἐν τῷ χρόνῳ τῆς σωματικῆς αὐτῶν ἀναπτύξεως, ἀλλ' ἐπεστήσαμεν ἐξ ἴσου τὴν προσοχὴν καὶ εἰς τὴν κληρονομικότητα καὶ τὴν ἀπὸ τῆς οἰκογενειακῆς ἐστίας ἐπιδεῆ σίτισιν καὶ διατροφήν. Ἐντεῦθεν καὶ ἀπὸ τινῶν ἰδίᾳ ἐτῶν μείζων

κατεβλήθη φροντίς, ὅπως αὐστηροτέρα καὶ πάσης προσποληρίας ὑπερτέρα γίνηται ἡ ἱατρικὴ ἐξέτασις τῶν εἰς τὴν Σχολὴν εἰσαγομένων, καταρτιζομένης εἰδικῆς πρὸς τοῦτο ἐξ ἱατρῶν ἐπιτροπῆς ἐν ἀρχῇ ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους. Ἄλλ' ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο καίπερ πολλάκις ἀποδειχθὲν εὐεργετικὸν δὲν κατορθοῖ νὰ ἀποκλείσῃ τῆς ἐν τοῖς τροφίμοις ἐναριθμήσεως πάντας τοὺς εἰς λόγον ὑγείας ὑπόπτους εὐνόητον, ἂν ληρθῆ ὑπ' ὄψιν τό τε ἐπισηφελὲς τῆς προγνώσεως, εἰς ὃ καὶ ἱατρῶν παῖδες ὑπόκεινται, καὶ ἡ ἐπιμελὴς καὶ σκόπιμος ὑπὸ τῶν προσερχομένων ἀπόκρισις τοῦ τε ἰδίου καὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ αὐτῶν παρελθόντος ἀπὸ ὑγιεινῆς ἀπόψεως. Διὸ καὶ ἐπιβάλλεται ἡ συμπλήρωσις αὐτοῦ δι' ἄλλου, ὅπερ εἶνε καθ' ἡμᾶς ἡ ἄγρυπνος ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ τῆς Σχολῆς παρακολούθησις τῆς ὑγείας τῶν νεωστὶ εἰσαχθέντων κατὰ τὸ πρῶτον τῆς εἰς τὴν Σχολὴν φοιτήσεως αὐτῶν ἔτος καὶ ἡ σκληρὰ μὲν ἐξ ἐπιπολῆς θεωρουμένη, ἐπιβεβλημένη ὅμως ὑπὸ τοῦ συμφέροντος αὐτῶν τε τῶν πασχόντων καὶ τῆς Σχολῆς ἀπομάκρυνσις αὐτῶν κατὰ τὴν λῆξιν τοῦ πρώτου ἔτους, λογιζομένου καὶ ἐν τούτῳ ἔτους δοκιμασίας. Ἄλλ' ὅπως γένηται αὕτη μετὰ τῆς δεούσης ἐπιστασίας καὶ προσοχῆς, ἀνάγκη καὶ ἡ ἡμετέρα Σχολὴ νὰ ἀποκτήσῃ ἴδιον ἐσωτερικόν, εἰ δυνατόν, ἱατρὸν δυνάμενον καὶ ἀφθονώτερον νὰ διαθέτῃ χρόνον εἰς τὸ κύριον αὐτοῦ ἔργον καὶ ἐκ τῆς συνεχοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν ἐπαφῆς ἀσφαλεστέραν νὰ σχηματίζῃ γνώμην περὶ τῆς κράσεως καὶ προδιαθέσεως ἐνὸς ἐκάστου καὶ ἐγκαίρως λίαν νὰ λαμβάνῃ τὰ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἐνδεικνυόμενα μέτρα. Διότι τὸ μέχρι τοῦδε συνήθως γινόμενον, ἡ περιστατικὴ οὕτως εἰπεῖν ἐπίσκεψις καὶ ἱατρεία, οὐδαμῶς διαφέρει τῆς ἐν ἐκτάκτοις μόνον περιπτώσεσι προσφυγῆς εἰς τὴν ἱατρικὴν ἐπέμβρασιν καὶ ἀντίληψιν ἥκιστα δικαιολογεῖ

τήν τε ἀξίωσιν, ὅτι ἡ θεολογικὴ Σχολὴ ἴδιον κέκτηται
ιατρὸν καὶ τὴν ἐν μακροῖς ἔρθροις ἀναγραφὴν τῶν ὀρι-
ζομένων αὐτῷ καθηκόντων. Ὁρμώμενος ἐκ τῆς ὑπὸ τῆς
σεβ. Ἐφορίας ἐκάστοτε ἐπιδεικνυομένης προθυμίας καὶ
στοργῆς ὑπὲρ τῶν ἀληθῶν συμφερόντων τῆς Σχολῆς
δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι αὕτη εὐήκοον θὰ τείνη οὖς καὶ εἰς
τὴν θεομὴν ταύτην ἐκκλησιν, ἣν οὔτε ἀδικαιολόγητος
δυσμένεια οὔτε εὐτελής ἀνθρωπορέσκεια ὑπαγορεύει εἰς
τὸν λαλοῦντα, ἀλλὰ πόνος ἀδόλος καὶ ἐνδιαφέρον εἰ-
λικρινὲς ὑπὲρ τῆς υἰείας τῶν εἰς τὴν παμμερῆ αὐτοῦ
φροντίδα πεπιστευμένων τροφίμων τῆς Σχολῆς.

Ἐπανερχομένη ἡ ἡμετέρα Σχολὴ καὶ αὐτίς εἰς τὴν
ἀπὸ ἱκανῶν ἐτῶν ἀνελλιπῶς ἐγκαινισθεῖσαν τάξιν τῆς
ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων τῇ 1ῃ Σεπτεμβρίου, ἥς διὰ
τὴν ἐνσκήψασαν ἐπιδημίαν ἐξέκλινε κατὰ τὸ προηγη-
θὲν ἔτος, κατήρξατο ἐγκαίρως τοῦ ἔργου αὐτῆς, ἐπευ-
λογούσης τῆς Ἐφορίας διὰ τῶν Σεβασμιωτάτων αὐτῆς
μελῶν, Προέδρου καὶ Ἐφοροταμίου. Καίτοι δὲ οὐδε-
μία ἐπληρέθη ἐν τῷ Προγράμματι τῆς Σχολῆς μετα-
βολὴ ἢ προσθήκη, ἐν τούτοις ἡ σεβ. Ἐφορία τὸ μὲν
οἶονεὶ προτρέχουσα τῶν καιρῶν καὶ ἐκ τοῦ πόθου νέον
να ἐγγύση αἶμα εἰς τὸ διδάσκον τῆς Σχολῆς σῶμα
ἐμπνεομένη, τὸ δὲ ἐκτελοῦσα ἀναληφθεῖσαν ὑπ' αὐτῆς
ὑποχρέωσιν προσέβη, τῇ γνώσει τοῦ Σχολάρχου, εἰς τὸν
διορισμὸν δύο ἔτι καθηγητῶν, ἀμφοτέρων ἀρίστων
ἀποφοίτων τῆς ἡμετέρας Σχολῆς καὶ ἐν Γερμανίᾳ
συμπληρωσάντων τὰς θεολογικὰς αὐτῶν σπουδὰς καὶ
τυχόντων τοῦ διδακτορικοῦ τῆς Φιλοσοφίας διπλώμα-
τος, τοῦ ἱερολ. κ. Β. Στεφανίδου, ὑποτρόφου τοῦ Ζω-
γραφείου Κληροδοτήματος ἐκ Λέσβου καὶ τοῦ ἔλλογι-
μοτάτου κ. Μάρκου Δασκαλάκη ἐκ Κρήτης, καθηγητοῦ
ἐν τῷ Γυμνασίῳ Χανίων. Ἄλλ' ἀτύχημα οἰκογενεια-

κὸν πλήξαν οὐ πολλὰς μετὰ τὴν ἐνθάδε ἀφίξιν καὶ ἀ-
νάληψιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ ἡμέρας τὴν υἰκὴν
καρδίαν τοῦ δευτέρου καὶ ἀναγκάσαν αὐτὸν νὰ ἐπανα-
κάμψῃ εἰς Κρήτην ἀνεπιστρεπτὴ ἐστέρησεν ἐν γε τῷ
παρόντι τὴν Σχολὴν τῆς εὐγλώττου καὶ φιλοτίμου αὐ-
τοῦ συνεργασίας καὶ ἐπέβαλε κατ' ἀνάγκην καὶ μερι-
κὴν τοῦ ἀρχαίως συνταχθέντος προγράμματος τροπο-
ποίησιν. Ἄλλ' ὅ,τι δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς εὐόωνος
νεωτερισμὸς ἐν τῷ μακρῷ τῆς Σχολῆς βίῳ εἶνε ἡ φι-
λοκόλω τῆς σεβ. Ἐφορίας προτάσει καὶ ἐγκρίσει τῆς
ἀγίας καὶ ἱεράς Συνόδου εἰσαγωγὴ τοῦ μαθήματος
τῆς Γυμναστικῆς, διδασκάλου αὐτῆς διορισθέντος τοῦ
Γυμναστοῦ τῆς γείτονος Σχολῆς τῶν Ἑλλήνων ἐμπό-
ρων κ. Δ. Ἀσπροπούλου. Διελαλήθη τοσοῦτον ἐπ' ἐ-
σχάτον ἡ χρησιμότης τῆς Γυμναστικῆς καὶ εἰς πάντας
μὲν, ἀλλ' ἰδίᾳ εἰς τοὺς ὑπὸ συνεχοῦς καὶ ἐντόνου πνευ-
ματικῆς ἀσχολίας καταπονουμένους ὀργανισμοὺς καὶ
δὴ ἐν τῇ ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ, ἐπεκροτήθη ἐν τηλικούτῳ
βαθμῷ ὑπὸ συμπάσης τῆς ὁμογενοῦς κοινωνίας πᾶσα
ἐνέργεια τείνουσα πρὸς διάδοσιν καὶ βελτίωσιν τοῦ ἀ-
παραιτήτου τούτου σχολικοῦ μαθήματος, ὥστε δὲν ἡ-
δύνατο νὰ ἀναβληθῇ ἐπὶ πλέον καὶ ἡ εἰς τὴν ἡμετέραν
Σχολὴν εἰσαγωγὴ αὐτοῦ ἄνευ προφανοῦς ζημίας τῆς
υἰείας τῶν μαθητῶν αὐτῆς. Οὕτω καταρτισθέντος τοῦ
διδάσκοντος προσωπικοῦ κατὰ τὸ λῆγον σχολικὸν ἔτος
ἐδίδασκαν ὁ Σχολάρχης: Συμβολικὴν ἐν τῇ Ζ' τάξει
καὶ Δογματικὴν θεολογίαν ἐν τῇ ΣΤ' καὶ τῇ Ε' τάξει·
ὁ πανοσιολογ. ἀρχ. κ. Ἰωάννης Εὐστρατίου: Ποιμαν-
τικὴν ἐν τῇ Ζ', Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν καὶ Πατρο-
λογίαν ἐν τῇ ΣΤ' καὶ τῇ Ε' τάξει, Ἱστορικὸν Φροντι-
στήριον ἐν τῇ Ε' καὶ Ἱερὰν Ἱστορίαν ἐν τῇ Α'. Ὁ
πανοσιολ. ἀρχ. κ. Δ. Γεωργιάδης: Κανονικὸν Δίκαιον,
Ὁμιλητικὴν καὶ Ὁμιλητικὸν Φροντιστήριον ἐν τῇ ΣΤ'

καὶ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν ἐν τῇ Α', Β', Γ' καὶ Δ' τάξει. Ὁ ἱερολ. διάκονος κ. Β. Στεφανίδης: Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν καὶ Χριστιανικὴν Ἀρχαιολογίαν ἐν τῇ Ζ', Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Κ. Λ. ἐν τῇ Ε', Ἐγκυκλοπαιδείαν τῆς Θεολογίας ἐν τῇ Δ' καὶ Ἰερὰν Κατήχησιν ἐν τῇ Β'. Ὁ ἔλλογ. κ. Βασίλειος Ἀντωνιάδης: Ἐξηγητικὸν Φροντιστήριον ἐν τῇ Ζ', Χριστιανικὴν καὶ Φιλοσοφικὴν Ἠθικὴν ἐν τῇ ΣΤ', Ἱστορίαν τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῇ ΣΤ' καὶ τῇ Ε', Εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Π. Δ. ἐν τῇ Ε', Ψυχολογίαν καὶ Ἰ. Ἐρμηνευτικὴν ἐν τῇ Δ' καὶ Λογικὴν ἐν τῇ Γ'. Ὁ ἔλλογ. κ. Παντολέων Κομνηνός: Ἀπολογητικὴν ἐν τῇ Ζ', Ἐξηγητικὴν ἐν τῇ ΣΤ' καὶ τῇ Ε', Ἑβρ. Ἀρχαιολογίαν ἐν τῇ Γ' καὶ Σλαβωνικὴν καὶ Ρωσικὴν γλῶσσαν ἐν τῇ Γ', Δ' καὶ Ε' τάξει. Ὁ ἔλλογ. κ. Γεώργιος Λιανόπουλος: Μαθηματικὰ ἐν τῇ Α' Β' Γ' καὶ Δ' τάξει καὶ Φυσικὰ ἐν τῇ Β' Γ' καὶ Δ' τάξει. Ὁ ἔλλογ. κ. Εὐστράτιος Γεωργιάδης: Ἑλληνικὰ ἐν τῇ Ε' καὶ Πολιτικὴν Ἱστορίαν ἐν τῇ Α' Β' Γ' καὶ Δ' τάξει. Ὁ ἔλλογ. κ. Γεώργιος Ἀθανασιάδης: Ἑλληνικὰ ἐν τῇ Β' καὶ Γ' τάξει, ὁ ἔλλογ. κ. Μ. Κεφάλας: Ἑλληνικὰ ἐν τῇ Α' καὶ Δ', Λατινικὰ ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει καὶ Πολιτικὴν Γεωγραφίαν ἐν τῇ Α' τάξει. Ὁ ἔλλογ. κ. Θ. Ἀντωνιάδης: Νομικὰ ἐν τῇ Ε' ΣΤ' καὶ Ζ' τάξει. Ὁ ἔλλογ. κ. Στέφανος Μπάρκας: Λατινικὰ ἐν τῇ Γ' καὶ Δ' τάξει. Ὁ ἔλλογ. κ. Θεοδόσιος Φωτιάδης: Τουρκικὰ ἐν τῇ Α' Β' Γ' Δ' καὶ Ε' τάξει, ὁ μουσικολογ. κ. Γεώργιος Πρωγάκης: Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικὴν ἐν τῇ Α' Β' Γ' καὶ Δ' τάξει καὶ ὁ ἔλλογ. κ. Δ. Ἀσπρόπουλος: Γυμναστικὴν ἐν ἀπάσαις ταῖς τάξεσι. Εἰς πάντας τούτους μετ' εὐσυνειδησίας καὶ τῆς ἐκάστω προσυδιαζούσης ἰκανότητος καὶ πείρας διδάξαντας τὰ ἀνατεθειμένα αὐτοῖς μαθήματα ἐκφράζω καὶ δημοσίᾳ τὰς θερμὰς τῆς Σχολῆς εὐχαριστίας καὶ

ἐπικαλοῦμαι ἐπ' αὐτοὺς τὴν εὐλογίαν καὶ εὐμένειαν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἰδίᾳ ἐπιτροπείᾳ μοι ἡ ἀρίγνωτος αὐτοῦ μετριοφροσύνη, ὅπως πράξω τοῦτο πρὸς τὸν πρύτανιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, τὸν πολυσέβαστον συμπάσης τῆς νεωτέρας Ἱεραρχίας διδάσκαλον καὶ ποδηγέτην, τὸν ἔλλογιμώτατον κ. Γεώργιον Λιανόπουλον. Ἑσσαράκοντα σὺν τῷ λήγοντι συμπληροῦνται μακροὶ ἔνιαυτοί, ἀφ' ὅτου ὁ νεαρὸς τοῦ Ἑθν. Πανεπιστημίου διδάκτωρ καὶ δόκιμος τῶν μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ὑποφήτης εἰσῆλθεν ὡς καθηγητῆς ἐν αὐτῇ καὶ καθ' ὄλον τὸ μακρὸν τοῦτο διάστημα μετὰ προτύπου ζήλου καὶ ὀλοφύχου ἀφοσιώσεως ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ. Συνδυάζων μετὰ τοῦ βαρύνοντος ἐν τῇ εἰδικότητι αὐτοῦ ἐπιστημονικοῦ κύρους καὶ μεθόδου σαφήνειαν καὶ διδασκαλίαν ἐπαγωγὸν, διακρινόμενος διὰ τὸ προσηγὲς τοῦ ἡθους καὶ τῶν τρόπων τὴν εὐγένειαν, ἀμέριστον ἐπερίεκυσε τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην πάντων, ὅσοι διηλθον τῶν μαθητικῶν τῆς Σχολῆς ἐδωλίων καὶ ἀκοίμητον διέσωσεν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν τὴν φλόγα τῆς πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνης. Ὁ πρὸς τὴν ἡμετέραν δὲ Σχολὴν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἐκτρεφομένην σύγχρονον Ἱεραρχίαν σύνδεσμος τοῦ ἔλλογιμωτάτου καθηγητοῦ ὑπῆρξεν οὕτω πλήρης καὶ τέλειος καὶ ἐν ἡμέραις σκληρᾶς καὶ ἀγνώμονος δοκιμασίας, ὥστε προκειμένης ἐκλογῆς μεταξὺ δύο οὐδὲν ὡς ἐδίστασε νὰ κλίνῃ ἐκεῖσε, ὅπου ἤγεν αὐτὸν ἡ καρδία μᾶλλον καὶ τὸ αἶσθημα ἢ τὸ εὐτελὲς ὑλικὸν συμφέρον. Τὴν πρὸς αὐτὴν δὲ καὶ τοὺς τροφίμους αὐτῆς στοργὴν μετὰ τῶν εὐγνωμόνων αὐτοῦ μαθητῶν ἀποδίδουσα καὶ ἡ ἡμετέρα Σχολὴ δὲν ἀμφιβάλλω, ὅτι ἐπινεύσει τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης καὶ πεπνυμένης Παναγιότητος σεμνὴν θὰ συστάσῃ προσεχῶς ἐορτὴν πρὸς ἀντιᾶξιν πανηγυρισμὸν τοῦ αἰ-

σίου και μοναδικού ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτῆς γεγονότος. Κύριος δὲ ὁ Θεὸς δωροῖτο τῷ πεπνυμένῳ και πολυσεβῆσαν καθηγητῇ ὑγείας ρώμην και πνεύματος ἀκμὴν, ὅπως ἐπὶ πολλὰς ἔτι ἐνιαυτῶν περιόδους κοσμή τὸ καθηγητικὸν τῆς Σχολῆς σῶμα ἐπ' ἀγαθῷ τῶν φιλομαθῶν αὐτοῦ ὁμιλητῶν! Ἄλλ' ἐπειδὴ περιέκδηλώσεων εὐγνωμοσύνης ἀπὸ μέρους τῆς Σχολῆς πρὸς διδασκάλους τὸν ἅπαντα αὐτῶν βίον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῆς καθουσίωσαντας ὁ λόγος, δὲν δύναμαι ἢ θερμῶς νὰ ἐξάρω τὴν ἀξιέπαινον τῆς Ἐφορίας και τῆς ἀγίας και Ἱ. Συνόδου ἀπόφασιν, ὅπως μετὰ πάσης τιμῆς ἀνακομισθῶσιν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Σχολῆς και ἐν καλλιπρεπεῖ κατατεθῶσι μνημείῳ τὰ ὄσα τοῦ πρὸ θετίας μακρᾶν αὐτῆς τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος ἀοιδίμου αὐτῆς Σχολάρχου ἀρχ. Γερμ. Γρηγοῦ. Εἰς τὸν ἀμερόληπτον τοῦ μέλλοντος ἱστορικὸν ἐπαφιέντες τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς δικαίας ἐρεῦνης και ἐκτιμήσεως τοῦ ἔργου τοῦ ἐπὶ τέταρτον αἰῶνος παρὰ τὰ ἐκάστοτε ἐπιπροσθούντα κωλύματα δεξιῶς ἰθύναντος τὰ τῆς Σχολῆς, ἀποκαλυφθῶμεν εὐλαβῶς πρὸ τῆς μετριόφρονος αὐταρκειᾶς, τῆς ἀδιαπτώτου στοργῆς και τῆς ἀκάμπτου ἀφοσιώσεως εἰς τὰ ὑψιστα συμφέροντα τῆς Σχολῆς, ἣν εἰς τὰς στιβαρὰς αὐτοῦ χεῖρας ἐνεπιστεύσατο ἡ Ἐκκλησία. Ἐφ' ὅσον τὰ καθ' ἡμᾶς διανύουσι τὴν μεταβατικὴν ταύτην περίοδον, ἐν ἣ τὴν κρατοῦσαν ἔχουσι πολλάκις οὐχὶ τὰ δοκοῦντα κράτιστα, ἀλλὰ τὰ τοῖς κρατοῦσι συμφέροντα, ἀποφάσεις, οἷαι ἡ ληφθεῖσα ἔστω καὶ μετὰ θάνατον, ἐνθεν μὲν τιμῶσι τοὺς λαβόντας, ἐτέρωθεν δὲ ἀνορθοῦσι τὸν καταπίπτοντα τῶν νεωτέρων ζῆλον πρὸς ὑπομονὴν και ἐγκαρτέρησιν ἐν τῷ εὐγενεῖ ἀγῶνι. Εἴθε ἡ μακαρία τοῦ διδασκάλου ψυχὴ, ἣ τις, και ἀπόντος τοῦ ἐπιγεῖου αὐτοῦ σκήνους ἐκ τῆς Σχολῆς, δὲν διέλιπε ἕωσα ἐν αὐτῇ και τὸ ἱερὸν αὐτῆς ἔργον ἀνωθεν ἐποπτεύουσα και

ἐπαιλογοῦσα, ἱλαρῶς νὰ ἀποδεχθῇ τὰ λιτὰ ταῦτα ἀντιθῆ, ἅτινα σκορπίζει ἐπὶ τοῦ νεοτείχτου αὐτοῦ μνημείου ἡ χεὶρ εὐγνώμονος μαθητοῦ και παρ' ἀξίαν διαδ' ἔχου. Εἴη αἰωνία αὐτοῦ ἡ μνήμη!

Ἄλλὰ διεξερχόμενοι τὰ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς οὐκ ἄπω κρίνομεν σκοποῦ νὰ μνημονεύσωμεν, ὅτι ἡ σεβ. τῆς Σχολῆς Ἐφορία ὑπὸ σπουδαίαν λαβοῦσα μελέτην τὰ πέρουσιν ἐπὶ τῇ λήξει τῆς ἰσχύος τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοῦ και τοῦ Προγράμματος τῆς Σχολῆς ὑφ' ἡμῶν λεχθέντα περὶ ἀναθεωρήσεως, κατήρξατο μὲν ἐγκαίρως τῶν πρὸς τοῦτο ἐνεργειῶν, ἀνέστειλεν ὁμως, ἀνωτέρω κελεύσει, ταύτας μέχρι τελείου καθορισμοῦ τοῦ πολιτικοῦ και συνεπῶς και τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ παρ' ἡμῖν καθεστῶτος. Εὐχότως καθόσον, ἵνα ἀκριβῶς κατὰ τὸ ἐνὸν καθορισθῇ ὅ,τε σκοπὸς τῆς ἡμετέρας Σχολῆς και τὰ μέσα, δι' ὧν θὰ ἐπιτύχη τοῦτου ἐν τῷ νέῳ αὐτῆς ὀργανισμῷ, ἀνάγκη ἐκ τῶν προτέρων νὰ ὧσι καθωρισμένα τὰ ὅρια τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας, ἐν ἣ μέλλουσι νὰ δράσωσιν ἐφεξῆς οἱ τρόφιμοι αὐτῆς. Διότι τοῦτο δὲν πρέπει πρὸ παντὸς καὶ παρ' οὐδενὸς νὰ λησιμονηθῇ, ὅτι ἡ ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίᾳ δὲν σκοπεῖ νὰ παρᾶσχη ἐγκύκλιον και θεολογικὴν παιδείου μόνον ἀσχέτως ὅλως πρὸς τὰ ὅρια τῆς μελλούσης δράσεως τῶν ἀποφοίτων αὐτῆς, ἀλλὰ και τὴν εἰδικὴν ἐκείνην μόρφωσιν, ἣς χρῆζουσιν ἰδίᾳ οἱ ἀνώτεροι κληρικοὶ τοῦ παλαιόφτου Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Ἐντεῦθεν και πρὸς τῷ ἰφισταμένῳ ἡδη ζήτηματι, ἀν και ἐφεξῆς δέον νὰ διατηρηθῇ ὁ ὑπάροχον τίπος τοῦ συνδ' ἰσιου ἐγκυκλίου και θεολογικῆς παιδείσεως ἐν τῷ αὐτῷ ἰδρύματι και προγράμματι, οὕτινος τὴν ἀρίστην τό γ' ἐφ' ἡμῖν λύσιν πέρουσιν ὑπεδείξαμεν, γεννᾶται ἕτερον: κατὰ πρόσον δηλονότι ἡ

καλουμένη ειδική αὕτη μόρφωσις δὲν πρέπει νὰ λογι-
σθῆ ματαία χρόνου ἀπώλεια εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ πυ-
κνώσωσι τὰς φάλαγγας τῶν ἡμετέρων ἱερολοχιτῶν ἔ-
ξωθεν τῆς ἀμέσου περιοχῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατρι-
αρχείου. Δεδομένου δηλαδὴ, ὅτι καὶ νῦν ἡ ἡμετέρα
Σχολὴ πάσης ἀποκλειστικότητος καὶ στενοῦ τοπικισμοῦ
ἀνωτέρα εὐρείας ἀναπετάννυσι τὰς πτέρυγας αὐτῆς
πρὸς ὑποδοχὴν ὑποτρόφων, ὁρωμένων οὐ μόνον ἐκ
τῶν ἄλλων πατριαρχικῶν θρόνων, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἔ-
λευθέρας καὶ τῆς, ὡς μὴ ὄφειλε, βουλγαροκρατουμένης
ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας. πρόδηλον, ὅτι καὶ ἐφεξῆς δὲν
θὰ ἀναχαιτισθῆ, ἀλλὰ καὶ θὰ ὀγκωθῆ ἔτι μᾶλλον τὸ
ἐκείθεν ρεῦμα τῶν ὑποψηφίων. Θὰ περιστείλῃ τοῦτο
δι' ἐπισήμου ἀπαγορεύσεως ἢ ἀνοιτάτη τῆς Σχολῆς
ἀρχῆ, ἢ ἀγία καὶ ἱερά Σύνοδος, ἢ θὰ ἐπιβληθῆ ἡ εἰ-
δικὴ αὕτη μόρφωσις, καίπερ μὴ οὔσα χρήσιμος πρὸς
τὴν μέλλουσαν αὐτῶν δρᾶσιν καὶ εἰς τοὺς ἔξωθεν
προσερχομένους, ἵνα διατηρηθῆ το ὁμοφυὲς καὶ ὁμόρ-
ρυθμον ἐν τῷ διδακτικῷ τῆς Σχολῆς ὀργανισμῷ; Διό-
τι δὲν πρόκειται, ὡς εἰκὸς, περὶ μόνης τῆς γλωσσι-
κῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς νομικῆς μορφώσεως καὶ πά-
σης ἄλλης ἐν ἐνεργείᾳ ἢ σχεδιαζομένης πρὸς ὡς οἶόν
τε ἀριώτερον καταρτισμὸν τῶν μελλόντων νὰ ἀφιερῶ-
σωσιν ἑαυτοὺς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς οὐ μόνον θρησκευ-
τικῶς, ἀλλὰ καὶ ἐθνικῶς στρατευομένης καὶ αὐτὸ τοῦτο
θηριομαχούσης Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἀλλὰ καὶ
τοῦ προβλήματος τούτου ἡ λύσις δὲν εἶνε καθ' ἡμᾶς
δυσχερῆς, ἂν ἐπιπροσπορευόμενοι ἐν τῷ νέῳ ὀργανισμῷ
τοῦ χωρισμοῦ τοῦ γυμνασιακοῦ ἀπὸ τοῦ ἐπιστημονι-
κοῦ τμήματος, τὰ εἰδικὰ λεγόμενα μαθήματα ἀποτελέ-
σωσι κύκλον ἑνιαύσιον ἢ διετῆ, ἐπιστέφοντα τὰς θεο-
λογικὰς σπουδὰς καὶ ὑποχρεωτικὸν μὲν κατ' ἀνάγκην
εἰς τοὺς διοικητικῆς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς κλίματι ὀρεγο-

μένους ἐνεργείας, ἐλεύθερον δὲ εἰς τοὺς ἄλλους. Ἡ
τοιαύτη δὲ διάταξις καὶ ἄλλως δύναται νὰ ἀποβῆ ἔ-
πωφελῆς· πρῶτον μὲν, διότι ἀποσπῶσα τὰ εἰς τὴν εἰ-
δικὴν κατατείνοντα παίδευσιν μαθήματα καὶ αὐτοτελῶς
διαμορφοῦσα αὐτὰ θὰ συντελέσῃ οὐ μόνονεἰς τελειοτέ-
ραν ἐπίτευξιν ἐκείνου, ὅπερ καὶ μεθ' ὅλον τὸν φόρτον τῶν
ἐσχάτως εἰσαχθέντων ἢ προσαυξηθέντων μαθημάτων
παραμένει πόθος εὐσεβῆς ἐκείνων, ὅσοι φθάντες προ-
απεφοίτησαν τῆς Σχολῆς, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐλευθέραν ἀνα-
πνοὴν τῶν ἀσφυκτιῶντων ἐκ τῆς συμπυκνώσεως μα-
θημάτων τοῦ ἐπιστημονικοῦ τμήματος· εἶτα δὲ, διότι
καθισταμένης ὅλον ἐν αἰσθητῆς τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ
νόμου τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως καὶ ἐν τῇ πα-
ραγωγῇ τῆς ἡμετέρας Σχολῆς, πολλοὶ θὰ τραπῶσιν
ἐφεξῆς πρὸς τὸ στάδιον τοῦ ἐγγάμου κληρικοῦ, εἰς ὃ
ἀπαραίτητος μὲν ἀναμνηρίστως ἢ ἔμπεδος θεολογικὴ
μόρφωσις, περιττὴ δὲ βεβαίως ἢ διὰ πόνων προσθέ-
των καὶ χρόνου μακροτέρου προσκτωμένη εἰδικὴ παί-
δευσις. Ποῖον δὲ τὸ μέτρον τοῦ χρόνου, ὅπερ θὰ προσ-
μετρηθῆ εἰς ἕκαστον τῶν τμημάτων καὶ τίνα τὰ ἀπο-
τελέσοντα τὸν κύκλον ἐκάστου μαθήματα, τούτων με-
λήσει ταῖς ἐφ' ἡμᾶς τεταγμέναις ἀρχαῖς ὑπ' ὅσιν ἐ-
χούσαις τὰς πραγματικὰς τῆς Ἐκκλησίας ἀνάγκας καὶ
τοὺς ἐνεστῶτας ἢ μέλλοντας πόρους τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς. Ἡμεῖς ποθοῦντες νὰ παράσχωμεν σοφοῖς ἀ-
φορμὴν ὑπὸν ἐξάμεθα ἀπλῶς τὸ ἐπεχειρόμενον πρό-
βλημα ἐπὶ χρησταῖς ταῖς ἐλίπαις, ὅτι ὁ μέλλων ὀργα-
νισμὸς τῆς Σχολῆς ἀνωτέρω πάσης προσωπικῆς βλέ-
ψεως καὶ εὐτελῶν μικροσυμπερόντων συντασσόμενος
εἰς ἓν μόνον θὰ κατατείνῃ, τὸν ἀριώτερον καταρτι-
σμὸν τῶν τροφίμων αὐτῆς καὶ τὴν δι' αὐτῶν ἀμείνω
διακονίαν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας—Προβαί-
νοντες δὲ ἤδη καὶ εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῶν καρπῶν, οὗς

παρήγαγε καὶ κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος ἢ οὕτω καλλιεργηθεῖσα πνευματικὴ τῆς Σχολῆς ἄρουρα καὶ ἄκοντες ἀναμιμνησκόμεθα τῆς εὐαγγελικῆς τοῦ σπορέως παραβολῆς, καθ' ἣν τὸ μέτρον τῆς ἀποδόσεως καὶ τὴν ποιότητα καθορίζει οὐχὶ μόνον ἡ θύλησις καὶ ἡ ἐνέργεια τοῦ σπείροντος τὸν σπῆρον, ἀλλὰ καὶ ἡ σύστασις τοῦ ἐδάφους καὶ ἡ δεκτικότης τῆς γῆς. Καίτοι, καθόλου εἰπεῖν, ἡ φυσικὴ δεξιότης, ἡ ἐπιμέλεια καὶ ἡ φιλοτιμία δὲν εἶνε σπάνιον τι παρὰ τοῖς ἡμετέροις ἱεροσπουδασταῖς χρῆμα, τοῦναντίον δ' ὅπως ὑπάρχουσι πολλοὶ οἱ χαλινοῦ μᾶλλον ἢ κέντρον πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτῶν ἐπιδεδόμενοι, δὲν ἐλλείπουσιν οὐχ ἤττον καὶ οἱ νωθροὶ τὸν νοῦν καὶ τοῦ πρώτου τῆς ἐνταῦθα συντηρήσεως αὐτῶν σκοποῦ ἐπιλήσιμονες. Τούτους καὶ δημοσίᾳ σήμερον καλῶ, ὅπως ἐξεγερθέντες τοῦ ὕπνου κοσμήσωσι τὰς λαμπάδας αὐτῶν λαβάντες ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν, ἵνα μὴ, κλεισθέντος τοῦ νυμφῶνος, μάτην ἐποδύρωνται κρούοντες ἔξωθεν, ὡς αἱ μωραὶ παρθέναι, καὶ λέγοντες «Κύριε, κύριε ἀνοιξον ἡμῖν».

* *

Μεταβαίνοντες τέλος εἰς τὴν ἔκθεσιν τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῆς ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς οὐδὲν ἄλλο βεβαίως διὰ ταύτης νοοῦμεν ἢ τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔσω ἀνθρώπου τῶν τροφίμων αὐτῆς καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς διάπλασιν χαρακτῆρος ἁρμονικῶς ἀνεπτυγμένου καὶ ἀστεμφῶς μὲν πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀληθές, ἀγαθὸν καὶ ὑψηλὸν φερομένου, ἀποκλίνοντος δὲ καὶ ἀποτροπιαζομένου ὅ,τι εὐτελές καὶ χαμαίζηλον καὶ τῆς κλήσεως αὐτοῦ ἀνάξιον. Διότι, ἂν πάσης καθόλου Σχολῆς σκοπὸς εἶνε οὐχὶ μόνον ἡ παροχὴ ἀθροίσματός τινος θεωρητικῶν ἢ πρακτικῶν γνώσεων ὡς τινος πνευματικοῦ κεφαλαίου ἀπαραιτήτου εἰς τὸ μαθητῆς προώριστα

βιωτικὸν στάδιον, ἀλλὰ καὶ ἡ τοιαύτη τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ δυνάμεων διαμόρφωσις, ἣτις θὰ δωροφορήσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν τὸν εὐσυνειδήτην καὶ ἀπαράτρεπτον ἐκτελεστὴν τοῦ καθήκοντος, ὁ σκοπὸς τῆς ἡμετέρας Σχολῆς δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἦ διάφορος. Τολμῶ μάλιστα νὰ προσθέσω, ὅτι ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην Σχολὴν τοῦ δευτέρου τούτου ὡς τοῦ κυριωτέρου αὐτῆς σκοποῦ ὀφείλει νὰ στοχάζηται ἡ ἡμετέρα, καθόσον αὕτη κέκληται νὰ σφυρηλατῆ οὐχὶ ἰδιώτας, ἀλλὰ ποιμένας ψυχῶν καὶ ποδηγέτας τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος. Δυνάμεθα λοιπὸν ἄνευ τινὸς φόβου διαβεύσεως νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ ἔπραξεν ὅ,τι ὄφειλεν ἡ ἡμετέρα Σχολὴ καὶ ὅτι καὶ ἐνταῦθα οἱ καρποὶ τῆς πόνοις πολλοῖς καὶ ἰδρωσιν ἀφθόνοις ἀρδευθείσης γῆς ἀνταπεκρίθησαν πρὸς τὰς προσδοκίας τῶν τε γεωργῶν καὶ τοῦ κυρίου, ὅστις εἰς αὐτοὺς ἐξέδοτο τὴν καλλιέργειαν αὐτῆς; Δὲν θὰ ἐνδιατρίψωμεν, ὡς ἄλλοτε, εἰς τὰ ποικίλα κωλύματα τὰ ἐπιπροσθοῦντα εἰς τὴν μορφωτικὴν πάσης Σχολῆς ἐπίδρασιν, ὧν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἄμοιρος καὶ ἡ ἱ. Θεολογικὴ Σχολὴ μεθ' ὅλον τὸν ἐσωτερικὸν, ὃν φέρει, χαρακτῆρα, οὐδὲ θὰ καταλέξωμεν ἐνταῦθα πάσας ἐκείνας τὰς ἐλλείψεις, αἵτινες παρατηροῦνται ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν μέσων, δι' ὧν ὡς οἶόν τε τελειότερον ἐπιτυγχάνεται ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός. Θὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν ἐπὶ ἐνὸς μόνου σημείου. Οὐδεὶς βεβαίως ἀγνοεῖ, ὅτι τὸν πρώτον τοιούτων καθιδρυμάτων μορφωτικὸν παράγοντα ἀποτελεῖ ἡ συνισταμένη πασῶν ἐκείνων τῶν δυνάμεων, ὅσαι θέσει καὶ ἀξιώματι ἐκλήθησαν ἐκάστη τὸ ἑαυτῆς μέρος νὰ συμβάλλωνται εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ κοινοῦ σκοποῦ. Φρονοῦμεν, ἄλλως εἰπεῖν, ὅτι τὸ ἔργον τοῦ διδασκάλου καὶ δὴ τοῦ τῆς ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς δὲν λήγει μετὰ τῆς εὐσυνειδήτου κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἤττον

ἐκπληρώσεως τοῦ ἀμέσου αὐτοῦ καθήκοντος, τοῦ διδασκτικοῦ, ἀλλ' ὅτι λείπεται σπουδαῖον ἔτι μέρος πρὸς συντέλειαν αὐτοῦ: ἢ ἀπὸ τοῦ ἠθους καὶ τῶν τρόπων καὶ τοῦ παραδείγματος παιδαγωγῆσι καὶ ἐπιβολῇ. Διότι ἂν ἀπώτερος πάσης παιδαγωγίας σκοπὸς εἶνε ἡ διάπλασις τελείας κατὰ τὸ δυνατόν προσωπικότητος, ταύτην λαξεύουσι περικαλλῆ καὶ ὑπέροχον οὐχὶ λόγων κόμπου καὶ τερθρεία, ἀλλὰ προσωπικότητες ἁρμονικαὶ καὶ ἰσχυραὶ ἀκαταλήπτω τινὶ τρόπῳ μεταλαμπαδεύουσαι τὸ καταφλέγον αὐτὰς πῦρ εἰς τὰς καρδίας τῶν εἰς τὴν καθήγεσιαν αὐτῶν διαπεπιστευμένων. Ἄλλ' ἀνεξαρτήτως ὅλων τοῦ ζητήματος, ἂν πάντες οἱ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τὴν ἱεράν ταύτην λειτουργίαν καὶ μυσταγωγίαν ἀναλαβόντες αὐτοὶ κατέχομεν ὅ,τι ὀφείλομεν νὰ ἐμφυσήσωμεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὁμιλητῶν ἡμῶν, εἰς ὃ μικρὰ ἢ οὐδεμία ἴσως δίδεται ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων προσοχῆ, ἀναμφίβολον τυγχάνει καὶ ὑπὸ μακρᾶς μαρτυρεῖται πείρας, ὅτι, ὡς ἔχουσι παρ' ἡμῖν τὰ πράγματα, ἢ ἀφ' ἐκάστου τῶν διδασκόντων μορφωτικὴ ἐπίδρασις εἶνε ἐλαχίστη, ἂν μὴ καὶ ὅλων ἀρνητικῆ. Ἄλλὰ τούτων οὕτωσὶ ὁμολογουμένων, ὑπάρχει τοῦλάχιστον σοβαρὸν τι ἀντιστήκωμα τῆς ἐλλείψεως ταύτης ἐν Σχολῇ ἐσωτερικῇ, ὡς ἡ ἡμετέρα, κεκτημένον πάντα τὰ ἐφόδια, ὅσα ἀπὸ τε φύσεως, ἀνατροφῆς καὶ ἐπιστημονικῆς ἀναπτύξεως ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ λεπτοῦ καὶ δυσχεροῦς ἔργου τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν ἱεροσπουδαστῶν; Συνειθίσασμεν οἱ πολλοὶ τὴν ἀνάγκην ταύτην νὰ θεωρῶμεν ἐπαρκῶς πληρουμένην ὑπὸ μόνου τοῦ ἐπιτετραμμένου τὴν ὅλην ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς Σχολῆς μηδαμῶς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν μήτε τὸ πολυμερὲς τῶν ἀσχολιῶν, εἰς ἃς δέον νὰ κατανεμηθῇ ἢ προσοχῆ αὐτοῦ, οὔτε τὴν ἀπόστασιν, ἥτις μεθ' ὅλον τὸ ὑπάρχον καὶ ἐκάστοτε καὶ περὶ τοῦ ἐλάχιστου ἐκδη-

λούμενον ὑπ' αὐτοῦ ἐνδιαφέρον δέον διὰ λόγους ἔθνικῆς ἰδιοσυγκρασίας καὶ ἀνατροφῆς νὰ χωρίζῃ αὐτὸν ἀπ' ἐκείνων. Ὅτι ἄλλως ὅμως κρίνουσι περὶ τούτου οἱ ἐμβαθύναντες εἰς τὴν μελέτην τοῦ συστήματος τῶν οἰκοτροφείων καὶ μάλιστα τῶν προωρισμένων εἰς μορφωσιν κληρικῶν, μαρτυρεῖ ὁ ἀλλαγῶν παρ' ὁμοδόξοις τε καὶ ἑτεροδόξοις ὑφιστάμενος καὶ ὄλον ἐν ἀνυψούμενος θεσμὸς τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐπόπτου, ὅστις τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδασκόντων εἰς λόγον ἀναπτύξεως καὶ κύρους οὐδενὸς δεύτερος τούτου ἔχει ἀποκλειστικῶς καθήκον: νὰ ἐπαγρυπνῇ διαρκῶς ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως καὶ προόδου τῶν τροφίμων. Πῶς ὅμως ἡμεῖς ἀντιλαμβανόμεθα τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου εἰς τὴν βásiμον τοῦ χαρακτῆρος τῶν μαθητῶν διάπλασιν παράγοντος καὶ διὰ τίνων προσώπων ἐπιζητούμεν νὰ πληρώσωμεν τὸ κενόν, ὅπερ δημιουργεῖ ἀτελῶς ἀπ' ἀρχῆς συντεταγμένος ὀργανισμὸς, ἀποδεικνύει ἢ τε πληθὺς τῶν κατὰ πᾶν σχεδὸν ἔτος διερχομένων διὰ τῆς θέσεως ἐπιστάτου καὶ τὰ προσόντα, ὑφ' ὧν ἀπαιτοῦμεν νὰ κοσμῶνται οἱ εἰς τὸ δυσχερὲς τούτου ἔργον καλούμενοι. Ἄλλ' ἐλπίζοντες, ὅτι καὶ περὶ τούτου ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι μεριμνήσει ἡ μέλλουσα ἀναθεωρητικὴ τοῦ Κανονισμοῦ Ἐπιτροπεία ἀποκρινόμεθα δι' ὀλίγων εἰς τὴν προηγηθεῖσαν ἐρώτησιν περὶ τῆς ἠθικῆς καταστάσεως τῆς Σχολῆς κατὰ τὸ αἰσιῶς διανυθὲν ἔτος. Ἡ τάξις καὶ ἡ πειθαρχία, εἰς ἣν ὀφείλουσιν ἐκ παιδῶν νὰ ἐθίζωνται οἱ μέλλοντές ποτε νὰ ἄρξωσιν, ὁ ἔλλογος σεβασμὸς πρὸς τοὺς ἀνωτέρους καὶ ἢ εἰς ἱεροσπουδαστὰς καθόλου πρόπουσα πολιτεία, ὁ ἀγνὸς ὑπὲρ πάσης ὑψηλῆς ἰδέας ἐνθουσιασμὸς καὶ ἡ σταθερὰ πρὸς αὐτοτελείωσιν προσπάθεια δὲν ἔπαυσαν νὰ ἀποτελῶσι γνώρισμα τῶν μαθητῶν τῆς ἡμετέρας Σχολῆς καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν θεαν-

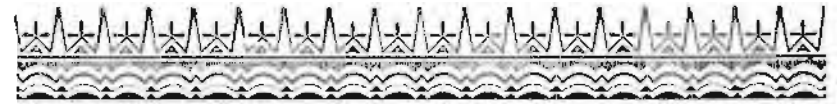
ρουμένων. Ἄλλ' ἐκ τούτου δὲν πρέπει νὰ ὑποτεθῆ ὅτι μετὰ τῶν ρόδων δὲν συμφύονται καὶ ἀκανθὰ καὶ μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ σίτου δὲν συναύξουσι καὶ ζιζάνια. Ὅ,τι καὶ ἄλλοτε ἔσχομεν ἀφορμὴν νὰ ἐλέγξωμεν, μονομερῆ τ. ἔ. κρούσματα ἀνυποταξίας καὶ ἀνυπαδείας, οἰήσεως καὶ ὑπεροψίας, πείσματος καὶ ἰδιορρυθμίας; χαρακτηῆρος, ἐπιδεικτιάζσεως καὶ καλλωπισμοῦ καὶ συνελόντι εἰπεῖν κοσμικοῦ καὶ περὶ τὰ μικρὰ καὶ παρερχόμενα ἐπτοημένου πνεύματος ἡμαύρωσάν πως καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν φωτεινὴν εἰκόνα τοῦ ἡθικοῦ τῆς Σχολῆς βίου. Ὁρμώμενοι ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἀληθῆς διόρθωσις τότε μόνον καθίσταται δυνατὴ καὶ παραμόνιμος, ὅταν αὕτη πηγάζῃ ἔσωθεν ἐκ τῆς συναισθησεως τοῦ ἡθικοῦ βάρους τοῦ πλημμελήματος, δὲν προσεφύγομεν εἰς τὴν ἐπιβολὴν τῶν διαγραφομένων ἐκάστοτε ποινῶν ἢ ἀφοῦ ἐπέισθημεν, ὅτι ταχὺ καὶ ἐπεῖγον ἀπῆται τὸ κεντήριον ἢ γαγγραινώδης τῆς παραβάσεως φύσις. Ἐν πάσαις ὅμως ταῖς ἄλλαις περιπτώσεσιν, ἢ ἐκ τοῦ πόθου πρὸς βελτίωσιν τοῦ πλημμελήσαντος ἐμπνεομένη καὶ ζωογονουμένη συμβουλή, ἢ τῆς καρδίας ἰσχυρῶς ἀπτομένη καὶ τὴν φιλοτιμίαν ὑπεκκαίουσα διὰ τοῦ λόγου πειθῶ καὶ ἢ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ γινομένη ὑπόμνησις τῆς ἱερᾶς τοῦ μαθητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς ἀποστολῆς ἐπήνεγκον εὐτυχῶς τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα.

* *

Τοιαύτην, Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι, διήνυσεν καὶ αὐθις τὴν ἐνιαύσιον αὐτῆς τροχιάν, ἐξηκοστὴν ἐνάτην ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς, ἢ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή. Ταῦτίσασα ἀρχῆθεν τὴν ἑαυτῆς ὑπαρξιν καὶ τίχην πρὸς τὴν τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, εἰς τὴν διακονίαν τῆς ὁποίας καθωσίωσαν αὐτὴν οἱ ἀοίδιμοι αὐτῆς ἰδρυταί, δὲν ἠδύνατο ἢ μετὰ πάλουσις ἐκ συγκινήσεως καρδίας νὰ παρακολοιθῆ καθ'

ἅπαν τὸ ἔτος τὰς μεγάλας μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις, ἃς ἢ νέων ὄρων καὶ περιστάσεων συνδρομὴ παρεσκεύασεν εἰς τὴν αἰωνόβιον ἐκείνης ὑπόστασιν. Τὰς θλίψεις δὲ ἐκείνης καὶ τὰ πένθη ἴδια ἑαυτῆς λογιζομένη λυγρὸν ἔσπεισε δάκρυ καὶ ἢ ἰ. Θεολογικὴ Σχολή καὶ καθηκόντως ἐπένθησεν ἐπὶ τῇ δεινῇ καὶ μεγάλῃ συμφορᾷ, ἣτις ἔπληξε σύμπασαν τὴν κατὰ Ἀνατολὰς Ἐκκλησίαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ὑψηπέτου καὶ μεγαλεπήβολου αὐτῆς ἀρχηγοῦ καὶ ἰθύντορος, τοῦ ἐν μακαριστοῖς Οἴκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Εὐγνωμόνως δὲ καὶ κατὰ τὴν ὥραν ταύτην ἀναμνησκομένη τῶν κεδνῶν περὶ τῆς προαγωγῆς αὐτῆς καὶ ἀναδείξεως βουλευμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν ὑπὲρ αὐτῆς διαπύρων πρὸς τὸν Ὑψιστον Ἰεσσιῶν, εὐχεται, ὅπως, ἀρθέντος νῦν τοῦ χάσματος, ὅπερ κατὰ τὴν προσφιλῆ αὐτῷ φράσιν ἔκειτο μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ Παντάνακτος, ταχέως εἰσακουσθῶσιν αὐταὶ καὶ λάβωσι τὴν πληρωσιν αὐτῶν. Ἄλλ' ἢ ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή ὡς εἰλικρινῶς μετέσχε τοῦ μεγάλου ἐκείνου τῆς Ἐκκλησίας πένθους, οὕτως ἀπροσποίητον ἐξεδήλωσε χαρὰν καὶ ἐκ μέσης ψυχῆς ἐδοξολόγησε τὸν δοτῆρα τῶν ἀγαθῶν Θεὸν, τὸν «ἔχοντα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν τῆς γῆς καὶ ἐγείροντα τὸν χρήσιμον εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς», Ὅστις ἐν οὕτω παγχαλέποις καιροῖς ἐπέιδεν ἐπὶ τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην καὶ προσκυνητὴν Παναγιότητα ἀνέδειξε πινυτόφρονα οἰακοστρόφον τῆς κλυδωνιζομένης αὐτοῦ νηός. Ἐκ πείρας δὲ γινώσκουσα ἢ ἡμετέρα Σχολή ἠλίγκην ἔσχε περὶ αὐτῆς φροντίδα χθιζὰ καὶ πρῶιζα ἢ Ὑμετέρα σεπτὴ καὶ θεοφροῦρητος Παναγιότης, προσηκόντως ἐκτιμῶσα τὴν πρὸς αὐτὴν στοργὴν καὶ ἀφοσίωσιν τῶν περὶ Αὐτὴν Σεβασμιωτάτων Ἀρχιερέων καὶ συνόλου τῆς προστάτιδος αὐτῆς Ἱεραρχίας, ἐκ ψυχῆς εὐγνωμο-

νοῦσα τοῖς σεβαστοῖς Ἐφόροις ἐπὶ τοῖς ἀτρώτοις, οὓς ὑπὲρ αὐτῆς καταβάλλουσι κόποις, πέποιθεν, ὅτι ὄλονέν προαγομένη καὶ προκόπτουσα πλουσιωτέραν ἐν τῷ μέλλοντι καὶ ἐκλεκτοτέραν ἀποδώσει τὴν ἑαυτῆς καρποφορίαν εἰς δόξαν Χριστοῦ. Γένοιτο!

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΤΕΛΕΙΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΣΙΝ ΤΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ

ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου

† ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ Π. ΣΤΡΗΝΟΠΟΥΛΟΥ.

Τῆ 30ῃ Ἰουνίου 1913.

Προσέλθετε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς, φίλοι ὁμιληταί, ὅπως λάβητε τὸν στέφανον τῶν πολυετῶν ὑμῶν ἀγῶνων καὶ σκαμμάτων παρὰ τῆς πνευματικῆς ὑμῶν τροφοῦ, τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς. Ἴδου αὕτη τὴν ἱερὰν αὐτῆς διπλοῖδα περιβεβλημένη, πεποικιλμένη, καλεῖ ὑμᾶς σήμερον, ὅπως ἀφέντες τὸν εὐδίων καὶ γαλήνιον λιμένα, ἐν ᾧ ἐν πάσῃ ἀνέσει καὶ εὐπορίᾳ ἐναυστολήσατε καὶ ἐξηρτύσατε τὸ σκάφος τοῦ βιωτικοῦ ὑμῶν διάπλου, ἀναχθῆτε εἰς τὸ εὐρὸν καὶ ἀναπεπταμένον τοῦ κόσμου πέλαγος. Ἐκεῖ, ὅπου πάλαι καὶ νῦν ἡ ζωσα πρὸς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων πίστις καὶ ὁ ἀκάθεκτος πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωσ ἀθάνατα ἔστησαν τρόπαια δόξης καὶ θριάμβου, ἐκεῖ, ὅπου οἱ ἄγρυπνοι καὶ ἀκοίμητοι φρουροὶ τῆς τιμῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους πάντα κίνδυνον ἀψηφοῦντες ἀνεχαίτισαν τὴν ἐπίβουλον τῶν ὑπεναντίων ὀρμὴν, ἐκεῖ ὅπου προάγει ἡμᾶς ἡ χρυσίζουσα τῆς πραγματώσεως τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὀνειρῶν καὶ πόθων ἡγῶς, ἐκεῖ ἐξαποστέλλει ὑμᾶς σήμερον ἡ ἐπιτακτικὴ τῆς Ἐκκλησίας φωνή. Τίς ὁ ἀπειθήσων εἰς τὴν καλοῦσαν αὐτὸν φωνὴν τοῦ καθήκοντος; Τίς ὁ ἀγνώμων καὶ ῥίψασπις, ὅστις ἐν οὕτως εὐσήμεῳ καὶ πανηγυρικῇ στιγμῇ τὸν ἱε-

ρὸν ὁμόσας ὄρκον πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος αὐτοῦ θὰ καταλήψῃ ἐκ φόβου τὸν παριστάτην καὶ τὴν πολύτιμον, ἣν ἐνεπιστεύθη παρακαταθήκην, λείαν ἐκ συμφέροντος θὰ παραδώσῃ Μυσῶν; Τίς; Ἀλλὰ πρὸς τί οἱ ἐνδοιασμοὶ καὶ αἱ ἐρωτήσεις; Μὴ δὲν ἀναγινώσκειται εὐκρινῶς εἰς τὰ πρόσωπα πάντων ὑμῶν μετὰ τῆς περιχευμένης αὐτοῖς εὐλόγου συγκινήσεως καὶ ἡ σταθερὰ καὶ ἀμετάκλητος ἀπόφασις, ὅπως θαρραλέοι καὶ ἄνω ἔχοντες τὰς καρδίας ἀποδυθῆτε εἰς τὸν προκείμενον ὑμῖν ἀγῶνα; Καὶ μὴ εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦτον δὲν κατηύθυνεν ὑμᾶς ἐξ ἀρχῆς λιπαρὰ καὶ ἀμφιλαφῆς τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἡθους προπῆνησις καὶ λόγοι θεῖοι καὶ παιδεύματα προγονικά, δι' ὧν ἐπὶ τοῦ περικαλλοῦς τούτου καὶ ἀνθεμόεντος λόφου ἐγαλοῦχησαν ὑμᾶς ἡ ὑπιπέτις θεολογία μετὰ τῶν σεμνῶν τῆς Μνημοσύνης θυγατέρων; Ἀπάρτατε λοιπὸν πάντες ἐκεῖ, ὅπου κελεύει τὸ καθῆκον Ἀλλὰ πρὶν ἢ τῷ σώματι χωρισθῆτε ἀπὸ τῆς ἐκθρεψάσης ὑμᾶς φιλότατης Σχολῆς, δέξασθε ὡς ἔρμα σωτήριον εἰς τὴν κινδυνώδη ὑμῶν ναυσιπλοίαν τὰς ὑστάτας συμβουλὰς καὶ ὑποθήκας, ἃς ἐξ ἴσου καὶ αὕτη συγκεκινημένη νῦν δι' ἐμοῦ ἀπευθύνει πρὸς ὑμᾶς.

* *

Καλεῖσθε πρῶτον, ἀγαπητοί, διάκονοι τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ στρατιῶται τῆς ἀγωνιζομένης ἡμῶν Ἐκκλησίας! Δύναται τις νὰ φαντασθῆ ποτε ὑπηρεσίαν ὑψηλοτέραν ταύτης, στρατείαν, ἣς τιμιώτερα καὶ ἐνδοξότερα πρόκεινται τὰ βραβεῖα καὶ ἔπαθλα; Ἄν τὸ ἠθικὸν ἐκάστης λειτουργίας ὑψος καθορίζει ὁ δι' αὐτῆς ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται οὗτος ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, οὐδεμία βεβαίως λειτουργία τυγχάνει ὑπερτέρα ἐκείνης, ἥτις τοῦ ὑψίστου στοχάζεται σκοποῦ, τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώ-

πων, καὶ τὰ ἀγιώτατα χρησιμοποιεῖ μέσα, τὸν θεῖον λόγον καὶ τὰ μυστήρια τῆς πίστεως. Ὅσον δὲ πάλιν ὑπέρχονται τὰ ἀφθάρτα καὶ αἰώνια τῶν φθαρτῶν καὶ ἐπικήρων, τὰ μένοντα τῶν αἰεὶ ρεόντων, τὰ οὐράνια τῶν ἀνθρωπείων, τοσοῦτον ὑψοῦται περικαλλέστερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον «τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χῶ Ἰησοῦ, ἐφ' ὃ κατὰ σκοπὸν ἐδίωκεν» ὁ τῶν ἐθνῶν ἀπόστολος (Φιλιπ. 3, 14) πάσης δόξης κοσμικῆς καὶ παντὸς θριάμβου ἐπιγείου. Ἀλλὰ τίς ἐξ ὑμῶν, ἀγαπητοί, ἀγνοεῖ ὅτι «οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἰς δὲ λαμβάνει τὸ βραβεῖον» (1 Κορ. 9, 24) καὶ ὅτι «ἐὰν δὲ καὶ ἀθλή τις οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ» (2 Τιμ. 2, 5). «Οὕτως ἄρα τρέχετε καὶ ὑμεῖς, ἵνα καταλάβητε», (1 Κυρ. 9, 25). Οὕτω. Πῶς; Πεπληρωμένοι δηλονότι αὐτοὶ πρῶτοι τοῦ ζφογόνου τῆς πίστεως καὶ τῆς πρὸς τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν ἀγάπης πνεύματος, ὅπερ καλεῖσθε νὰ ἐμψυχήσητε εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἐμπιστευθησομένων εἰς τὴν πνευματικὴν ὑμῶν χειραγωγίαν· κατηγλαϊσμένοι αὐτοὶ πρότερον διὰ τοῦ ἀνεσπέρου τῆς θείας γνώσεως φωτός, ὅπερ μέλλετε νὰ μεταλαμπαδεύσητε εἰς τὰς ἔξοφωμένες τῶν ἄλλων διανοίας. Χαλυβδωθέντες ὑμεῖς πρῶτοι ἀμετακίνητοι καὶ μὴ παντὶ ἀνέμῳ πτιρόμενοι ἐν τῇ θελήσει τοῦ ἀγαθοῦ, τὴν ὁποῖαν ἀνεδέχθητε νὰ σφιρηλατήσητε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐπὶ τοῦ ἄκμονος τῆς αἰωνίου εὐαγγελικῆς ἀληθείας· κεκοσμημένοι αὐτοὶ πρότερον διὰ τῶν ἀγλαῶν τῆς ζωῆς πίστεως καρπῶν, οὓς μέλλει νὰ θρέψῃ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα ἐκ τῆς ἀκαμάτου ὑμῶν ἐπιμελείας καὶ δραστηριότητος. Ἄς μὴ παραπλανήσῃ ὑμᾶς ἡ ἰδέα, ὅτι ἀποκλίνοντες τῆς ὁδοῦ ταύτης, ἦν ἐβράδισεν αὐτὸς «ὁ ἀρχηγὸς καὶ τελειωτῆς τῆς πίστεως ἡμῶν Ἰησοῦς» (Ἐβρ. 12, 2) «ἡμῖν ὑπολιμπά-

νων ὑπὸ γραμμὸν, ἵνα τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ ἀκολουθήσωμεν» (1 Πέτρ. 2, 21) δύνισθε καὶ ἐπ' ἐλάχιστον νὰ διαφύγητε τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὴν κυβέρνησιν ὑμῶν τεταγμένων. Διότι ὁ βίος ὑμῶν ἐξερχόμενος ἐφεξῆς τῶν στενῶν τοῦ ἰδιωτικοῦ ὁρίων εἰσέρχεται εἰς τὸν εὐρὺν καὶ περίοπτον κύκλον τοῦ δημοσίου «ὡς πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένη» (Ματθ. 5, 14) καὶ «ὡς λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα λάμπη πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ» (αὐτ. στχ. 15). Πρὸς ὑμᾶς ἄρα, τὴν ὑμετέραν δρᾶσιν καὶ πολιτείαν, τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας ἄθλους ὑμῶν καὶ τὰ παλαίσματα θὰ ἔχωσιν ἐστραμμένα τὰ ὄμματα οἱ πάντες, ἔτοιμοι νὰ ἐπικροτήσωσι μὲν καὶ ἀκολουθήσωσι ὑμᾶς προπορευομένους ἐν τῇ ἀμύνη τῶν δικαίων καὶ θεσμίων αὐτῆς, νὰ ἐγκαταλίπωσι δὲ καὶ περιφρονήσωσιν ὑμᾶς, ὅταν ἴδωσι βαδίζοντας τὴν πεπατημένην τῆς ἰδιοτελείας καὶ ἀδιαφορίας ὁδόν. Ἀκούσατε τί λέγει τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Λαοδικεῖα ἐκκλησίας περὶ τῶν τοιούτων ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀληθινός: «οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ οὔτε ζεστός· ὄφελον ψυχρὸς ἢς ἢ ζεστός· οὕτως, ὅτι χλιαρὸς εἶ καὶ οὔτε ζεστός οὔτε ψυχρὸς, μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου. Ὅτι λέγεις, ὅτι πλούσιός εἰμι καὶ πεπλούτηκα καὶ οὐδενὸς χρεῖαν ἔχω — καὶ οὐκ οἶδας, ὅτι σὺ εἶ ὁ ταλαίπωρος καὶ ὁ ἐλεεινὸς καὶ πτωχὸς καὶ τυφλὸς καὶ γυμνός— συμβουλεύω σοι ἀγοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον πεπυρωμένον ἐκ πυρός, ἵνα πλουτήσης, καὶ ἱμάτια λευκά, ἵνα περιβάλλῃ καὶ μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχὺν τῆς γυμνότητός σου καὶ κολλύριον, ἵνα ἐγχαρίσῃ τοὺς ὀφθαλμούς σου ἵνα βλέπῃς· ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ, ἐλέγχω καὶ παιδεύω· ζήλευε οὖν καὶ μετανόησον» (Ἀποκ. 4, 14—19). Ζηλεύετε λοιπὸν καὶ ὑμεῖς ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ μετονοοῦντες καρποφορεῖτε ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, ἵνα δειχθῆτε ἄξιοι τῆς ὑψηλῆς ὑμῶν κλήσεως.

Καλεῖσθε εἴτα πρόβουλοι καὶ καθηγεμόνες τοῦ εὐσεβοῦς ἔθνους ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἐν τῷ λόσμῳ ἀποστολῆς! Ποσάκις κατὰ τὴν βραχεῖαν μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀγωνιώδη ἐξέλιξιν τῶν τελευταίων γεγονότων ῥίγη συγκινήσεως δὲν διέδραμον τὰ μέλη ὑμῶν καὶ δάκρυα χαρᾶς δὲν διηυλάκωσαν τὰς νεανικὰς ὑμῶν παρειὰς διεξερχομένων τὰ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν τρόπαια, ἅτινα ἔστησεν ἡ ἀναγεννηθεῖσα πατρις; Ποσάκις ἐκάστη νέα σελις δόξης γραφομένη διὰ τοῦ αἵματος τῶν τέκνων αὐτῆς δὲν ἀναπαρίστα ζῶσαν πρὸ ὑμῶν τὴν ἀτέρμονα εἰκόνα τῶν ὑπὲρ κατισχύσεως παντὸς ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ἰδεῶδες ἀγώνων καὶ θυσιῶν αὐτῆς καὶ πληροῦσα τὴν καρδίαν ὑπερηφανείας δὲν ἐκίνει τὴν γλῶσσαν εἰς τὴν εὐθαρσῆ ὁμολογίαν «ἔλλην εἰμί»; Ἄλλ' ἂν δικαίως μεγάλην θεωρεῖτε τιμὴν καὶ ἀπλᾶ ἀποτελοῦντες μέλη ἔθνους τοιαύτην διανύσαντος ἱστορίαν, πρὸς τί δύναται νὰ συγκριθῇ ἡ τιμὴ, ἧς ἀξιοῦσιν ὑμᾶς τάσσοντες ἀρχηγούς αὐτοῦ καὶ ποδηγέτας; Ἀποδιχόμενοι ὅμως τὴν τιμὴν ἀναμετρήσατε καὶ τὴν εὐθύνην. Εἰς ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνατίθεται οὐ μόνον ἡ φύλαξις ἀκεραίας καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ἀνωθεν κληροδοτηθείσης ἡμῖν παρακαταθήκης, ἀλλὰ καὶ ἡ πάση θυσίᾳ προαγωγή καὶ ἡ παράδοσις αὐτῆς μείζονος καὶ ἠύξημένης εἰς τοὺς ἐπιγιγνομένους. Ἄν τὸ ἔργον τοῦτο καὶ καθ' ἑαυτὸ ἐξεταζόμενον μεστὸν ὑπάρχει ἀκανθῶν καὶ τριβόλων, ὅποιον δὲν συνεπάγεται ἀργαλέον ἀληθῶς ἀγῶνα, ὅταν διεξάγῃται ἐν μέσῳ μυρίων δυσχερειῶν καὶ κινδύνων «κινδύνων ἐκ γένους, κινδύνων ἐξ ἔθνων, κινδύνων ἐν πόλει, κινδύνων ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνων ἐν θαλάσῃ, κινδύνων ἐν ψευδαδέλφοις»; (2 Κορ. 11, 26). Ἀναλογίσθητε ὅποιος ὄγκος αὐτοθυσίας καὶ ὅποιον βάθος συνέσεως ἀπαιτεῖται παρ' ὑμῶν, ἵνα ὑπερσηδῶντες τὰ ἐπιπροσθιόντα κωλύματα τύχητε τοῦ ἐπιδιωκομένου

σκοποῦ. Ὁγκος αὐτοθυσίας! Ἄλλὰ μήπως ὑπάρχει τι μεγαλόρρημα ἐν τῷ κόσμῳ τῆς ὕλης καὶ ἐν τῷ ἔδαφει τοῦ πνεύματος, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἔθνῶν καὶ ἐν τῷ βίῳ τῶν ἀτόμων, ἐν τῇ προαγωγῇ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῇ καταστολῇ τῆς ὑπεραιρομένης κακίας, ὅπερ ἐπετεύχθη ἄνευ τῆς μεγάλης ταύτης ἀρετῆς; Τὸ εὐθαλές καὶ εὐσχιόφυλλον τῆς ἐλευθερίας καὶ πάσης ἀληθοῦς προόδου δένδρον αὖξει καὶ μεγαλύνεται ἀρδευόμενον ἐν εἰρήνῃ μὲν διὰ τῶν πικρῶν τῆς ἀνευδρότου ἐπιμονῆς καὶ φιλεργίας ἰδρωτῶν, ἐν δὲ πολέμῳ διὰ τῶν ἀφθόως ἐκχυνομένων αἱμάτων κρουνῶν. Εὐτυχές καὶ τρισόλβιον τὸ ἔθνος, ἂν ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν τῶν σήμερον ἀπολυομένων εὖρη τοὺς δυναμένους καὶ θέλοντας νὰ βαδίσωσι τὴν ἀνάτη μὲν, ἀλλ' ἔνδοξον ταύτην ὁδόν! Ἄλλὰ τὴν προθυμίαν πρὸς ἐθελουθυσίαν ὀφείλει προπορευομένη νὰ καθοδηγῇ ἢ σύνεσις. Ἀναλογιζόμενοι, ὅτι πᾶσα ἐσπευσμένη καὶ ἀπερίσκεπτος ὑμῶν ἐνέργεια, πᾶσα παράτολμος καὶ ἀπειθίαρχητος δρασίς δὲν διακυβεύει τὴν ὑμετέραν μόνον τιμὴν καὶ ὑπόληψιν, ἀλλὰ σύρει εἰς τὸ χάος καὶ τὴν ἐξουθένωσιν καὶ τὸ ἀναδειξάν ὑμᾶς ἔθνος, σταθμίζετε μετ' ἀκριβείας ἐκάστοτε τὰ πρακτέα. Ἐν νῶ δὲ τέλος περιφέροντες τὸ πολιᾶς πείρας δίδαγμα: «βουλεύου μὲν βραδέως, ἐπιτέλει δὲ ταχέως τὰ δόξαντα» καὶ πρὸς τὴν φρόνησιν τὴν τόλμην, εἰς ἣν καὶ ἡ τύχη συμπαρομαρτεῖ, συνδέοντες αἰσιόδοξοι καὶ εὐέλπιδες «στήκετε, ἀνδρῖζεσθε, κρατιοῦσθε» (1 Κορ. 26, 12).

*

Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ ἡμῶν καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς κατευθύνει τὴν ὁδὸν ὑμῶν. Πλεονάσαι ὁ Κύριος ὑμᾶς καὶ περισσεύσαι τῇ ἀγάπῃ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν ἀγίᾳ ἡ ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Ἀμήν. (1 Θεσσ. 3, 11—13).

SISMANOGGLIO